

Секція 3. Особливості адаптації іноземних студентів

Problems of international students adaptation

УДК 378.14: 37.011.32: 376.74 (043.2)

Ольга Тіщенко

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Olga Tishchenko

National Aviation University, Kyiv, Ukraine

FOREIGN STUDENTS' ADAPTATION STRATEGIES FOR STUDIES AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Входження особистості в нове соціокультурне середовище пов'язане зі зміною звичних моделей поведінки, переосмисленням дійсності і засвоєнням ціннісних орієнтацій іншої культури. Цей процес супроводжується вирішенням багатьох проблем і конфліктів, які виникають через незнання мови, брак знань про особливості поведінки в новому суспільстві, неприйняття місцевих звичаїв та традицій.

Коли людина опиняється в проблемній ситуації, вона може обрати один з двох варіантів дій: зі збереженого в довготривалій пам'яті власного арсеналу адаптивних стратегій вибрати ту, яка найбільшою мірою відповідає даній ситуації, або виробити нову стратегію, якщо ситуація сталася з нею вперше.

Більшість іноземних студентів не мають досвіду проживання в іншій країні, вперше опиняються далеко від рідного дому, батьків і друзів, тому процес їхньої адаптації пов'язаний з виробленням нових стратегій поведінки.

Адаптивна стратегія – це динамічна психічна структура, яка включає в себе:

- захисний адаптивний механізм або комплекс подібних механізмів;
- установки на використання даного механізму або комплексу механізмів в певних ситуаціях;
- узагальнений образ тих типових ситуацій, в яких дана стратегія забезпечує адаптованість особистості [2, 264].

На вибір стратегії адаптації іноземного студента впливають внутрішні (психологічні властивості індивіда, його досвід проживання в іншій країні) та зовнішні (умови проживання і навчання, ставлення місцевого населення) фактори.

Міжнародна науково-методична конференція «Актуальні питання організації навчання іноземних студентів у європейському освітньому просторі», Тернопіль, 13-16 травня 2014 р.

На основі трьох якостей (контактність, активність, спрямованість), важливих для взаємодії особистості і соціального середовища, Н. Мельникова виділила 8 стратегій індивідуальної поведінки:

- активна зміна середовища;
- активна зміна себе;
- вихід з середовища та пошук нового;
- уникнення контактів з середовищем і занурення у свій внутрішній світ;
- пасивна репрезентація себе;
- пасивне підпорядкування умовам середовища;
- пасивне очікування зовнішніх змін;
- пасивне очікування внутрішніх змін [1, 28].

Поєднання стратегій, спрямованих на активну і одночасну зміну себе і навколишнього середовища, має найбільший адаптивний ефект, що дозволяє досягти високого рівня адаптованості. До помірною рівня адаптованості призводить такі моделі поведінки: зовнішнє пристосування суб'єкта навчання до освітнього середовища, що не викликає внутрішньо-особистісних змін; вихід з середовища; пасивне очікування зовнішніх і внутрішніх змін. Низький рівень адаптованості проявляється у відмові суб'єкта від взаємодії із зовнішнім оточенням і зануренні у свій внутрішній світ.

У дослідженні рівня адаптації особистості виділяють два основних критерії: зовнішній і внутрішній. Під результатом зовнішньої адаптації розуміється досягнення бажаної поведінки в середовищі, що проявляється в ефективності, компетентності, успішності, зовнішньому благополуччі. Зовнішній критерій визначає пристосованість, відповідність вимогам середовища. Для іноземного студента характерне відвідування занять, активна робота на парах, виконання домашніх завдань, участь у позанавчальній діяльності в університеті, поява дружніх відносин з вихідцями з інших країн та місцевим населенням, уміння орієнтуватися в населеному пункті. Внутрішній критерій відображає загальний психічний стан, комфорт, соціальне самопочуття. Він пов'язаний з можливістю задоволення індивідуальних потреб, самовираженням, збереженням внутрішніх енергетичних ресурсів, відсутністю напруження і тривоги. Іноземець почуває себе комфортно і впевнено в студентському середовищі, він не боїться висловлювати власну думку, відстоювати свої інтереси, демонструвати здібності.

Високий рівень адаптованості характеризується задоволенням вимог середовища і індивідуальних потреб особистості, однак таке поєднання досягається нелегко. У більшості випадків особистість схильна орієнтуватися або на внутрішній, або на зовнішній критерій, обираючи при цьому відповідні стратегії поведінки.

Індивідуальний вибір поведінкових стратегій досить обмежений. Хоча кожній людині знайомі всі вісім типів поведінки, найчастіше використовуються одна-дві стратегії з восьми. Поєднання стратегій в індивідуальній поведінці визначає стиль адаптації особистості.

На відміну від конкретних способів (тактик) поведінки, стратегії адаптації тісно пов'язані з кінцевою метою поведінкового акту. Говорячи про стратегії, ми абстрагуємося від конкретних форм і способів поведінки, акцентуючи увагу на кінцевій меті – досягненні певного рівня адаптованості іноземного студента.

Література

1. Мельникова Н.Н. *Диагностика социально-психологической адаптации личности: [учебное пособие]* / Мельникова Н.Н. – Челябинск: Изд-во ЮУрГУ, 2004. – 57 с.

2. Налчаджян А. А. *Психологическая адаптация: механизмы и стратегии* / А. А. Налчаджян. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Эксмо, 2010. — 368 с.

УДК 42

Жанна Баб'як

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР ВИБОРУ КРАЇНИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

Janna Babiak

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

EFFECTIVENESS OF TRAINING AS A FACTOR OF CHOOSING THE COUNTRY OF STUDY BY FOREIGN STUDENTS

Управління якістю вищої освіти як термін належить до процесу оцінки якості, який сконцентрований на внутрішній оцінці якості вишу або програми. Це сукупність заходів, які регулярно здійснюються в системі або на інституціональному рівні, щоб забезпечити якість вищої освіти і поліпшити її в цілому. Цей термін охоплює всі заходи щодо здійснення політики, спрямованої на підвищення якості через її планування, контроль, забезпечення якості та механізми її підвищення. Управління якістю вищої освіти пов'язане з певним набором операційних методів і дій, які розробляють та використовують для того, щоб виконати вимоги, що пред'являються до якості. Контроль за якістю передбачає моніторинг процесу і виключення з нього певних причин, що викликають незадовільні наслідки.

Поняття якості освіти охоплює викладання, науково-дослідну роботу, керівництво та управління ВНЗ, здатність задовольняти потреби іноземних студентів. Якість на рівні з ціною є одним із провідних чинників, що впливає на вибір країни прямування іноземним студентом. ВНЗ повинен проводити вхідний контроль якості знань іноземного абітурієнта, що прибув на навчання, визначити рівень його підготовки та можливість отримувати освітні послуги у вищому навчальному закладі. Необхідно звернути увагу на процес відбору кандидатів на навчання. У багатьох країнах світу існують свої особливості в системах освіти і не кожний диплом дає право вступати до вищих навчальних закладів своєї країни. В Україні, не дивлячись на багаторічний досвід роботи з іноземними студентами, досі не були розроблені та